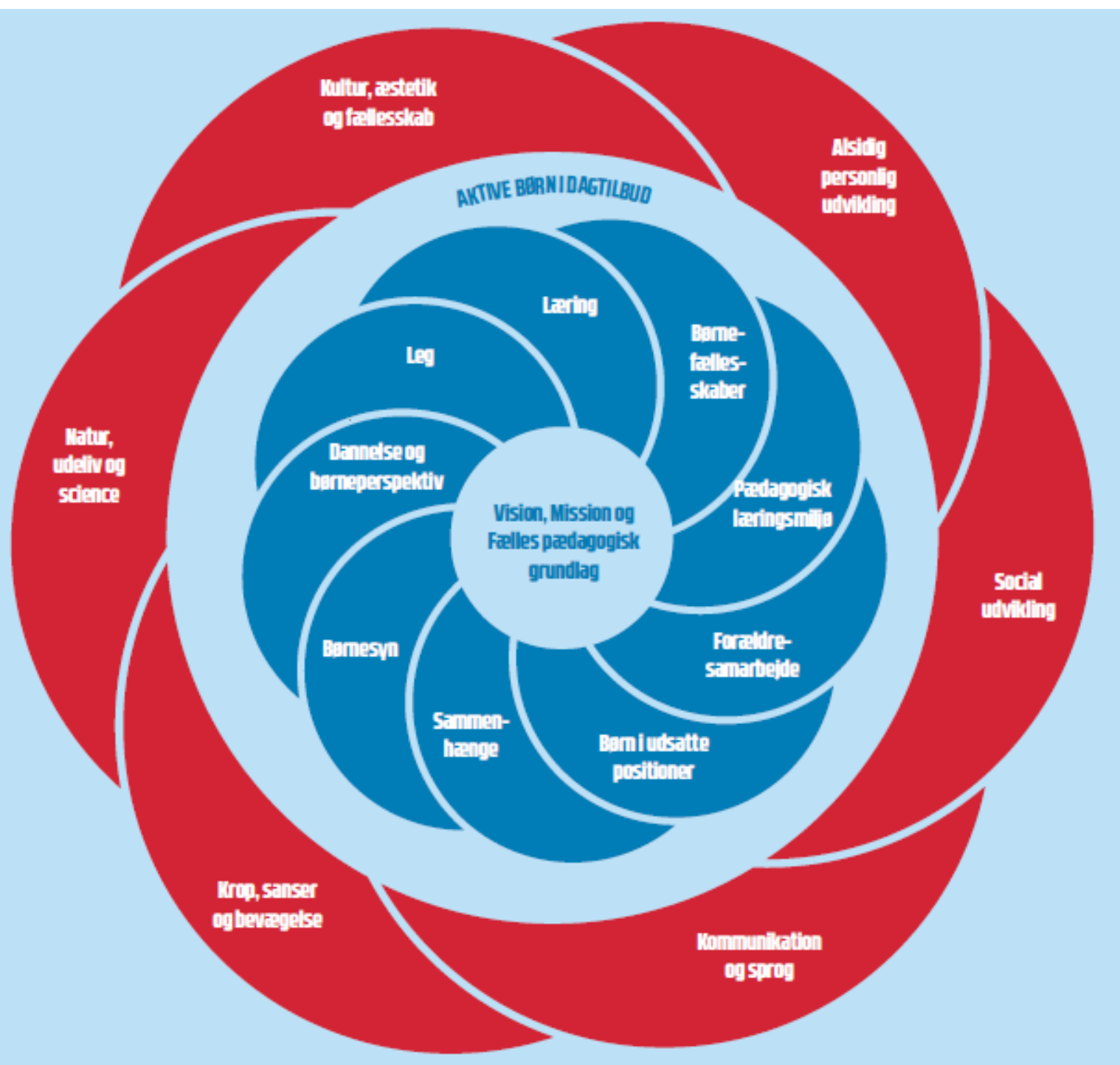

Pædagogisk læreplan for Vester Skerninge Børnehus 2024-2026

Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige ramme for arbejdet med den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og Børne- og socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#), 2018. Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag fra ministeriets publikation.

Svendborg Kommunes dagtilbud

Børne-, Unge- og Uddannelsesudvalget og Kommunalbestyrelsen har i 2024 vedtaget en ny børne- og ungepolitik. Politikken indeholder et fælles børne- og ungesyn og et værdisæt, som er retningsgivende for de voksne omkring børn og unge: Anerkendelse, indflydelse, positive forventninger og nysgerrighed.

På dagtilbudsområdet er "Vision, Mission og Fælles Pædagogisk grundlag" med til at omsætte den nye børne- og ungepolitik, og indeholder den fælles klangbund:

"Her kan børn skabe sig" skaber stof til eftertanke og lægger op til dialog.

"En barndom i bevægelse" er et centralt begreb i visionen, og rummer flere betydninger. For det første at barndommen ses som en enestående tid i ethvert menneskes liv og at barndommen har en særlig værdi i sig selv. For det andet at bevægelse både forstås fysisk, følelsesmæssigt og sanseligt.

I 2024 er der på dagtilbudsområdet igangsat "Fælles faglig retning" for at styrke arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer med deltagelsesmuligheder for alle børn.

Dagtilbuddet Vester Skerninge Børnehus

Vester Skerninge Børnehus er en børnehave, med plads til 80 børnehavebørn og 14 vuggestuebørn, som startede 1. juni 2022. Børnehuset ligger midt i Vester Skerninge, tæt på skov og strand. Vi har tilknyttet en 9 personers bus, som vi bruger hver dag.

Vi har en pragtfuld legeplads og er ude hver dag og i al slags vejr. Her laver vi bål, leger lege, spiller bold, finder små dyr, tegner, klipper mm. Indenfor er huset funktionsopdelt, her sættes der dagligt forskellige aktiviteter i gang, både i små grupper eller i større grupper. Vi kører på tur i vores bus til skov og strand, eller nye legepladser, der ligger længere væk.

Vi arbejder meget inkluderende og vores kommunikation er anerkendende og tager afsæt i den systemiske tænkning, vi er ligeværdige i vores samarbejde med hinanden, børn og forældre.

Er der noget der ikke virker, kigger vi på egne handlinger, og justerer os. Vi er fagligt velfunderede og er hele tiden nysgerrige på nyt. Vi har øje for det enkelte barn og gruppen, og skaber ud fra dette inspirerende læringsmiljøer, både i huset og udenfor huset. Børnene bliver set, hørt og forstået og udfordres med respekt og øje for deres nærmeste udviklingszone.

Vi vægter at have et åbent og godt samarbejde med alle forældre, vi finder dialogen og refleksionerne sammen med Jer yderst værdifuldt i vores fælles arbejde omkring "vores" børn.

Samarbejdet i huset er positivt og huset bærer bræg af en god stemning.

Vi byder Jer hermed velkommen til Vester Skerninge Børnehus.

Pædagogisk tilsyn KIDS

Formålet med det pædagogiske tilsyn i Svendborg Kommunes dagtilbud er både at få øje på det, der går godt samt at få øje på, hvordan det enkelte børnehus kan udvikle sig.

Det pædagogiske tilsyn foregår i læringsfællesskaber for at understøtte den pædagogiske udvikling. Ifølge Dagtilbudsloven skal der være pædagogisk tilsyn i alle børnehuse hvert andet år, hvor Svendborg Kommune er forpligtet til at offentliggøre en tilsynsrapport for det enkelte børnehus på baggrund af det pædagogiske tilsyn.

Tilsynsrapporten opsummerer på de resultater, som tilsynet har givet anledning til, og giver et indblik i børnehusets styrker og hvilke udviklingstiltag, der vil blive arbejdet med på baggrund af tilsynet.

Der gives en vurdering for 9 områder, indenfor de fysiske omgivelser, relationer og leg og aktiviteter.

I 2024 havde Vester Skerninge Børnehus en score på i god og fremragende kvalitet indenfor de 3 områder. Institutionerne vurderes som ringe, utilstrækkelig, tilstrækkelig, god eller fremragende kvalitet

Procentvis score Vurdering

87,5-100 % Fremragende kvalitet

62,5-87,5% God kvalitet

37,5-62,5 % Tilstrækkelig kvalitet

12,5-37,5 % Utilstrækkelig kvalitet

0-12,5 % Ringe kvalitet

Vester Skerninge Børnehus Score

Fysiske omgivelser 88,9 %

Relationer 86,9 %

Leg og aktivitet 80,6 %

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Medarbejderne i kommunale og selvejende dagtilbud har i forløbet "Børns leg og eksperimenterende virksomhed" arbejdet med de fem elementer fra det pædagogiske grundlag:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

Det at være barn har værdi i sig selv

“Børn opfattes grundlæggende som kompetente og selvstændige, samtidig med at børn har brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger og tillid fra det pædagogiske personale”.

Det er vigtigt at barnet føler sig anerkendt i alle situationer. De skal ses, høres og forstås. Vi skal gribe deres ideer, så de føler, at de er med i fællesskabet. Vi skal udfordre dem, så de får masser af selvværd, udvikling og læring. Alt det gøres ved at vi som personale giver dem omsorg, nærvær, tryghed og stiller krav som passer til dem (nærmeste udviklingszone). Børn skal føle sig værdifulde, uundværlige og velkomne.

Praksisfortælling

Jeg har sat en aktivitet i gang på den ene stue, hvor vi klipper påskeæg, dyr og blomster ud. Frederik kommer løbende for at sige godmorgen, og giver en stor krammer. Han kigger nysgerrigt på alle tingene, og jeg spørger, om han vil være med. Han ryster på hovedet, og jeg spørger ham hvorfor? Jeg lægger mærke til, at han begynder at smile usikkert samtidig med, at hans kropssprog ændrer sig. Jeg siger til ham, at jeg tror på hans evner, og at jeg rigtig gerne vil have ham med i aktiviteten. Han smiler, og ryster på hovedet. Jeg får overbevist ham om, at han skal være med, samtidig fortæller jeg ham, at jeg elsker at være sammen med ham! Han lyser op, og smiler helt oprigtigt. Da han er i gang med aktiviteten, og finder ud af, at han sagtens kan finde ud af det, bliver han meget stolt, da han er færdig med sin slange.

Retningsgivende refleksioner

Barnet skal **altid** føle sig værdifuld, og føle at vi som voksne kan lide dem, og holder af dem. Når barnet bliver mødt med positive forventninger, smil fra både øjne og mund, bliver barnet mødt, hvor barnet er og for hvem, barnet er. Dette får børnene når de møder autentiske voksne.

Dannelse og Børneperspektiv

Børnene skal være omgivet af nære og tillidsskabende voksne som skaber tryghed omsorg og nærvær. De skal altid tages alvorligt som led i deres dannelsesproces og demokratisk forståelse.

Barnet skal mærke at dets initiativer i det omfang det er muligt, bliver fulgt, men som minimum anerkendt.

Praksisfortælling

Forældrene til Karl på 5 ½ år har fortalt, at han har haft en skæv morgen, han havde ikke lyst til at komme afsted hjemme fra.

Karl og den voksne sætter sig i sofaen, hvor den voksne holder om ham, imens de taler om, at det kan være svært at skulle afsted og i gang med noget nyt. Karl er nu okay, og vi går rundt for at se, hvad de andre er i gang med. Karl har ikke rigtig lyst, eller kan ikke rigtig finde gejsten til at være med nogen steder. Karl vil gerne have et stykke ristet rugbrød, og det udvikler sig hurtigt til en lille bagerbutik, hvor der skal skrives skilte til. Karl stopper op, og ser i det samme trist ud, og siger ”men jeg kan jo ikke skrive”. Jeg svarer at ”så gør vi det bare sammen.” Karl er glad igen. Flere og flere børn kommer til, og vil være med til at skrive skilte og lave penge. Jeg skriver Karls navn på et papir, så han kan se, hvordan det ser ud, og jeg hjælper med at fortælle, hvordan streger og buer skal gå. Rigtig glad siger Karl ”se jeg har skrevet mit navn”, og de andre børn kigger anerkendende, og en siger ”sejt Karl”.

Karl vil gerne sende et billede til sin mor, så det gør vi. Mor bliver rigtig glad for billedet, og svarer både til Karl ”Sejt Karl - så kan vi også øve herhjemme.” Karl bliver rigtig stolt af den anerkendelse, han får. Da Karl bliver hentet, får han en ordentlig krammer af mor, og hun roser ham for billederne. Karl hopper op og ned, siger ”kom mor du skal se, jeg kan skrive mit navn”.

Retningsgivende refleksioner

Samspillet mellem barn og voksen gør, at barnets initiativer er med til at forme, hvordan han kommer i gang med dagen. Barnet oplever sig selv som aktivt deltagende i en demokratisk proces. Karl oplever at hans initiativer gribes og udføres med brød, skilte og beskeden til sin mor.

Barnet oplever ros og anerkendelse fra pædagogen, de andre børn og ikke mindst sin mor.

Legen

Loven siger: Legen har en værdi i sig selv, og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling. Legen fremmer bl.a. fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med og for at legen udvikler sig positivt for alle børn. Vi skal anerkende børns spontane lege og legemiljøer. Vi skal gribe deres ideer og hjælpe dem med at få dem sat i værk. Hvis det er en børneimiteret leg, skal vi overveje, om vi skal hjælpe med rollefordelingen og det sociale i legen for at alle børn føler sig værdige i legen.

Praksisfortælling

Tre piger leger cirkus, de har lavet et legemiljø, der viser en manege (lagt et rundt tæppe i midten og sat stole hele vejen rundt om tæppet). De har en fest, og flere børn kigger nysgerrigt på. En af pigerne spørger, om de vil være med, fordi de mangler nogle heste til cirkusprinsessen. De tøver lidt, så jeg spørger ind til, hvad en hest laver i cirkuset. De forklarer, hvordan det skal foregå, og de "nye" børn tør derefter godt at springe med ind i legen. Jeg får "ordre" på at spille noget cirkus musik. Legen fortsætter, og der kommer flere børn til.

Retningsgivende refleksioner

Der er en rolle til alle, hvilket gør denne leg til en god leg. Alle børn byder ind med deres ideer, og de bliver anerkendt af de andre børn. Den voksne hjælper med at få de mere tilbageholdende børn på banen, hvilket er med til at give et godt sammenhold i legen, ligesom det understøtter deres deltagelse i legen. Her bruger pædagogen *zonen for nærmeste udvikling*, ud fra det enkelte barn.

Børneinitieret leg

Er børnenes egen leg, en leg, hvor de voksne ikke deltager aktivt. Det er leg, hvor børnene får mulighed for selv og sammen med andre børn, at bestemme legens indhold og hvor de så vidt muligt ikke afbrydes og forstyrres. Fri leg tager afsæt i børnenes egne initiativer og indbefatter både rolle, regel og konstruktionslege. Fri leg skulle gerne være præget af engagement, flow, fordybelse og en oplevelse af at glemme tid og sted.

Praksisfortælling: Alle børnene har gravet et stort hul, og har lagt et bræt halvt over hullet, så de går "planken ud". 'Alle børn griner og hjælper hinanden, og alle fortæller, at de leger hoppeleg

Vokseninitieret leg.

Er når de voksne indgår i legen, her er den voksnes rolle at være aktiv deltagende i alle legens faser. Den voksne kan med sin medvirken sikre at inkludere alle børn, sikre at legen udvikler sig, så det enkelte barn udvikler sig, ud fra hvor de er (zonen for nærmeste udvikling - Vygotsky). Den voksne skal i legen være inddragende, sikre motivation, være aktiv, udvise ægte engagement, støtte børnenes legehandling, bidrage

til at der opstår nye dimensioner, skabe spænding, sammenhæng og holde legen i gang evt. med nye roller.

E: "De voksne hjælper os altid med alle de tunge ting"

S: "vi leger byggemænd Bob"

F: "vi hyggede os bare, og så hjalp du (den voksne) med at slå teltet op (bygge hulen)"

Læring

Læring skal forstås bredt, og læring sker gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter, udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Tilpas udfordring sker, når vi hele tiden arbejder ud fra nærmeste udviklingszone af andre børn eller voksne

Børn lærer, når de prøver noget nyt. De bliver nysgerrige, når de indgår i fællesskab med børn og voksne. De lærer ved at sætte fantasien fri, og turde at prøve noget nyt også selvom det måske går galt første gang.

Vi er opmærksomme på, at hver gang vi gør noget for børnene, som de selv kunne have gjort, fratager vi dem muligheden for at erfare og udvikle sig

Praksisfortælling

Det er fredag, og vi dækker et fint bord. Børnene lægger duge på, og to børn går med op i køkkenet for at finde det, som vi skal bruge derfra.

Desuden finder jeg en masse køkkenting, som jeg bringer med ned på stuen. Jeg sætter blomster på, og børnene lægger alle køkkentingene ind på midten af bordet.

Nysgerrigheden er skabt, og alle er ivrige efter at få en plads. En af pigerne vælger sig selv ud, og vil gerne være tjener i dag. Der bliver delt tallerkener, knive og gaffler ud.

De fleste lægger deres mad ud på tallerkenen. Nogle er rigtige gode til at bruge kniv og gaffel, og de fleste andre øver sig meget. To spørger deres sidemand, om de vil hjælpe, og jeg hjælper to andre ved at føre kniv og gaffel for dem.

Børnene er nysgerrige på, hvad vi skal med det "pynt", som står på bordet. Vi taler om det hele, hvad det hedder, hvad vi bruger det til, om de har prøvet at bruge det, hvilket materiale det er lavet af m.m.

Efter middagen sætter alle deres bestik på rullebordet.

Retningsgivende refleksioner

Vi pynter op og gør det hyggelig for alle. Vi skiftes til at forkæle hinanden i gruppen, når vi går rundt og spørger, om de ønsker tallerkener og bestik. En i gruppen tager selvstændig initiativ og spørger, om hun må dele ud i dag. Næsten alle øver sig i at spise med kniv og gaffel. Det er svært, men de vil gerne gøre det samme, som de andre. De øver sig i at blive selvhjulpne.

Når vi taler om tingene på bordet, lytter vi til hinanden, og øver de sproglige kompetencer.

Når vi gør lidt ekstra ud af middagsbordet, skaber det et større engagement og mere glæde fra børnene.

Børnefællesskaber.

Vi er alle en del af at skabe det sociale rum. Et rum som giver plads til alle, så vi hver især og sammen,

skaber mulighed for at udvikle os. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for.

Praksisfortælling

"I dag trænger jeg sådan til et fodbad", siger Sofie en morgen, da jeg kommer ind af døren. "Jamen, så er det da det, at du skal have", svarer jeg. Tingene bliver fundet frem, og Sofie får hurtigt følgeskab af tre andre børn, som sætter de små stole frem. Inden vi kommer i gang, står der mange i kø, og flere har allerede smidt bukser og strømper. De sidder tålmodigt og venter, alt imens de sludrer med hinanden.

"Skal vi ikke høre stille musik i dag?" Spørge Trine, og selvfølgelig skal vi da det. (Det plejer vi)

Under aktiviteten, som er fodbad samt fod og håndmassage, lukker nogle øjnene, mens andre bare hygger sig. Der bliver sludret med den, der sidder ved siden af og med dem, der står rundt om og vente. Dette er uanset alder eller køn, og der skabes naturligt rum for alle.

Retningsgivende refleksioner

Sofie tog initiativ til fodbad, og den greb jeg med det samme. Sammen skabte vi hurtigt rammerne for en aktivitet, hvor mange følte sig som en del af et fællesskab.

Børnene kører helt ned i arousal, når de får massage. Nogen falder helt hen af nydelse, lukker øjnene, og fortæller højt, hvor dejligt det er. (Følelsen af at være eget individ i fællesskabet) Andre sidder og hygger sig med dem, som de sidder ved siden af, dette uanset om det er en, som de plejer at tale med eller ej.

Det giver en varm følelse af fællesskab, hvor jeg mærker, at børnene føler tryk og nærvær.

Samtidig giver massagen børnene en fornemmelse for sig selv, nogle børn får lidt hårdere tryk, for at samle sig.

Pædagogisk læringsmiljø

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Pædagogisk læringsmiljø

Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunkt for arbejdet med børns læring

Vi skal skabe nogle miljøer, hvor børn har mulighed for at sige til og fra det har betydning for børns sociale udvikling og læring, når der både er kendte og ukendte læringsmiljøer. Det er vigtig for børns kommunikative og sproglig udvikling at vi har læringsmiljøer, der er rigt på sproglighed. Hverdagssituationer er i sig selv læringsmiljøer.

Praksisfortælling

Vi har taget Easi-scope med udenfor, og vi taler meget om naturen, og at naturen er meget mere, end det vi kan se med vores øjne. Vi sætter easi-scope i sandet, og ser hvordan et par sandkorn ligner en million små sten. Vi taler også om naturfænomener, og her sætter vi easi-scope på noget, der ligner et lille skud på en busk. Her kan vi tydeligt se, hvad det er, og vi får lange samtaler om, hvad et skud egentlig er, og hvad der sker, når det bliver forår, både med naturen og med dyrene.

Retningsgivende refleksioner

Børnene bliver inddraget i aktiviteten, og dette skaber engagement hos børnene. De fortæller ting fra deres perspektiv, og det skaber et demokrati, når børnene skal blive enige om, hvem der skal have hvad, og hvornår de skiftes til at bruge redskaberne, samt hvad de skal se eller ud at lede efter. Dette skaber et børnefællesskab, fordi alle bliver inddraget, hørt, set og mødt, og jeg kan som den voksne stå ved siden af, og være klar til at fortælle dem noget, når de finder noget som f.eks. et skud på en busk., hvilket skaber grobund for læring.

Gennem vores evaluering har vi fået øje på følgende som vi vil sætte yderligere fokus på i kommende læringsperiode.

- At de voksne deltager, så den leg der bliver leget, bliver udfordret og udviklet, ofte forsvinder legetøjet eller bruges til at kaste med.
- De voksne skal blive bedre til at fordele sig, så de forskellige læringsmiljøer, bliver understøttet af en voksen. Det vil skabe større grobund for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Vi skal se på og skabe mere inspirerende læringsmiljøer på vores gangarealer, som er tydelige i, hvad der kan leges, og hvad de understøtter. Ligesom vi skal give læringsmiljøet en tid, så det ikke ændres med det samme, hvis det ikke fungerer.
- Vi laver legegrupper, hvor vi som voksne går med og deltager i legen, vi udbygger legen og inspirerer, vi går foran, bagved og ved siden af alt efter, hvad den enkelte legegruppe har brug for.
- At vi som voksne hjælper med at rydde op, så børnene lærer at passe på tingene, og får det lagt, hvor det hører hjemme, så læringsmiljøerne ikke smuldrer.

Samarbejde med forældre om børns læring

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Forældresamarbejdet

I Vester Skerninge Børnhus vægter vi et godt og konstruktivt samarbejde med forældrene. Her er forældre altid velkomne og for os er det lige så vigtigt, at vi har en god relation til forældrene som til børnene.

Vi er alle lige meget værd, vores viden er ikke bedre end forældrenes. De supplerer hinanden og giver et helt billede af barnet. Det er derfor yderst vigtigt, at vi kan samarbejde med forældrene, og vi derved bedst kan støtte og hjælpe det enkelte barn.

Vi vil altid tilstræbe at have en god kommunikation med forældrene, så vi sammen kan gøre en forskel for deres børn. Dette får vi bl.a. ved at vi spørge ind til dem og deres barn. Vi fortæller de gode historier fra barnets hverdag. Jo bedre en dialog og relation vi får skabt, jo nemmere er det at samarbejde om eventuelle udfordringer, som et barn kan have.

Vi har et velfungerende husråd i børnehaven, hvilket består af X antal forældre. De sætter sig sammen en gang i mellem, og er med til at arrangere forskellige arrangementer. Når der er arrangementer, er det husrådet, der står for det hele, og får det på fornemste vis til at fungere. Der er som oftest stor opbakning til fælles arrangementer.

Vi har afholdt forældremøde, hvor personalet fortæller forældrene om den styrkede pædagogiske læreplan. Vi får en god dialog med forældrene, og mange af dem får øjnene op for, hvad vi egentlig skal lære deres børn. De kommer også med mange gode ideer, som vi kan tage med i vores hverdag, og de får også selv viden, de kan gøre brug af der hjemme. Vi inddrager forældrene i deres barns hverdag – tager imod ideer, lytter og reflekterer sammen. Vi tilbyder samtaler efter behov.

En gang hvert år laver vi trivselsvurderinger, hvor vi vurderer det enkelte barn. Er et barn vurderet i fokus eller særligt fokus, indkaldes forældrene til en vækst samtale, hvor vi sammen bliver klogere på deres barn, og hvor vi sammen finder nye tiltag for at understøtte barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

I Vester Skerninge børnhus er der altid kaffe på kanden, der er høflig selvbetjening, men vores forældre er altid velkomne, også hvis de har lyst til at være med en dag i børnehaven.

Praksisfortælling Børnehaven

Forældrene til Jonas på 5 ½ år har fortalt, at han har haft en skæv morgen. Han havde ikke lyst til at komme afsted hjemme fra. Indimellem har Jonas sådan nogle dage, og det er tydeligt svært for forældrene, når deres barn ikke lige er til at aflevere. Pædagogen spørger lidt ind til deres morgen, og lover at hun nok skal være lidt mere omkring Jonas. Herefter vinker de farvel, og sætter sig ind i sofaen. Her sidder

de lidt, inden de igangsætter en lille bagerbutik, hvor de skriver skilte, skærer brød i trekanter mm. Da de sidder og skriver, får Jonas lært at skrive hele sit navn.

Stolt og glad siger Jonas ”se jeg har skrevet mit navn”, og der bliver sendt et billede til mor. Mor bliver rigtig glad for billedet, ved afhentning får mor og pædagog en rigtig god dialog om, hvordan Jonas lærte at skrive sit eget navn. Mor har tidligere fortalt at de var udfordret derhjemme, fordi den yngre søster var længere i sin skriveproces. Jonas siger ”kom mor, du skal se, jeg kan skrive mit navn”. Uden at kigge efter noget skriver Jonas sit navn, og får endnu en kæmpe krammer af sin mor. Mor er virkelig glad og siger ”der er faldet en sten fra mit hjerte.”

Kun ved et godt forældresamarbejde kan der opnås optimal trivsel, udvikling, læring og dannelse for barnet. Og kun sammen kan vi komme hele vejen rundt om barnet

Retningsgivende refleksioner.

Der er godt forældresamarbejde, når forældrene er trygge ved at fortælle at det har været en dårlig morgen, og det dermed er muligt for pædagogen at observere barnet, og handle der ud fra.

Derfor er det muligt at tilpasse sine handlinger både på baggrund af overlevering og observationer.

At sende billeder hjem til mor, gør hende tryk, glad og nysgerrig. Nuet fanges, og mor opfordres til at støtte op, hvilket hun gør. Hun tager stafetten, og beder om vejledning, som hun naturligvis gives. Det første mor gør, da hun henter børn, er at give knus og følger sit barns initiativ, og aftaler hvad de kan gøre derhjemme. Mor viste at hun var glad, stolt og taknemmelig.

Særligt for Vuggestuen:

I vuggestuen vil vi lave opstartssamtaler, dette for at høre, om det enkelte barns behov og rutiner. Hvad spiser det, hvordan kan det bedst lide at blive trøstet – alt sammen noget som de endnu ikke har sprog til at fortælle eller hjælpe os med i hverdagen.

Ellers bygger vores samarbejde på de samme værdier som i resten af børnehuset, på tryghed, ligestilling, gode relationer, arrangementer mmm..

Børn i udsatte positioner

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Svendborg Kommunes kommunale og selvejende dagtilbud er FOKUS betegnelsen for trivselsvurderinger af alle 0-6årige børn, som foretages af de pædagogiske medarbejdere.

Når alle børn systematisk bliver trivselsvurderet får vi øje på, hvis et barn er i begyndende mistrivsel. Dette giver os mulighed for tidligere at give børn den nødvendige og mest hensigtsmæssige indsats i et tæt samarbejde med forældrene.

Kernen i vores arbejde med børn i udsatte positioner:

- Vi sætter tidligt ind, når der er ubalance i trivslen og arbejder i zonen for nærmeste udvikling*
- Forældre er barnets vigtigste ressource, som vi aktivt samarbejder med*
- Når det er nødvendigt for barnets trivsel og læring udvider vi samarbejdet med tale/høre konsulent, sundhedsplejerske, psykolog og socialrådgiver.*
- Vi justerer det pædagogiske læringsmiljø efter det enkelte barn og den konkrete børnegruppe*
- Vi arbejder ofte i mindre børnegrupper for at skabe trygge, pædagogiske og mangfoldige læringsmiljøer*

Børn i udsatte positioner

I Vester Skerninge Børnhus arbejder vi meget med kommunikation og spejling. Vi er autentiske voksne, som bruger os selv. Specielt til udsatte børn er vi opmærksomme på at spejle og sætte nye handlemuligheder til rådighed for barnet, hvorved barnet lærer nye og mere hensigtsmæssige måder at handle på. Dette så de inkluderes, frem for at de bliver ekskluderet.

I vil opleve, at der er forskellige krav til de forskellige børn. Når vi er tydelige, kan andre børn godt koble sig på de forskellige regler, eksempelvis vil nogle børn skulle deltage og være en aktiv del af en samling, imens andre børn kan få lov til at være mere i periferien, langsomt kigge ind og blive nysgerrige, inden de selv er klar til at deltage. Vi voksne justerer hele tiden vores krav til det enkelte barn, så de er på barnets niveau, så det bliver små succes. Her arbejder vi ud fra "zone for nærmeste udvikling", hvilket igen understøttes af omsorg, kram og ægte nærvær.

Vi arbejder tværfagligt, hvilket vil sige at vi inddrager PPR (pædagogisk, psykologisk rådgivning) og/eller familieafdelingen, i det opfang at det vi ser og oplever sammen med barnet og dets forældre, kalder på en anden faglighed.

Alt foregår i en tæt dialog med forældrene, som på vores møder inspireres til nye handlinger for at understøtte deres barn.

En gang hvert år laver vi trivselsvurderinger, hvor vi vurderer det enkelte barn. Er et barn vurderet i fokus eller særligt fokus, indkaldes forældrene til en vækst samtale, hvor vi sammen bliver klogere på deres barn, og hvor vi sammen finder nye tiltag for at understøtte barnets læring og udvikling.

Som personale er vi omstillingsparate, vi får sparring og sparer med hinanden, vi hjælper hinanden og justerer vores tilgang, så barnet hele tiden får det bedste. Vi udvikler os, og arbejder hele tiden på at blive bedre.

I vores evaluering fik vi øje på følgende som vi vil sætte mere fokus på i kommende periode.

Udsatte børns udfordringer

- Børnenes forskellige kompetencer til at deltage, da de er blandet i alder, men også i den enkeltes forudsætninger.

- Børnenes evne til at udsætte deres egne ønsker – hvordan håndterer de det hensigtsmæssigt – og hvordan hjælper vi dem med at få redskaber til at kunne regulere sig.
- Børnenes manglende evne til impulsstyring
- Resten af gruppens evne til at tilsidesætte deres behov, vente på tur.
- Mangel på empati, eller forståelse for andres behov og tilsidesættelse af sine egne. Vi skal i højere grad, hjælpe med at spejle og italesætte det der sker, ligesom vi skal tage børnenes perspektiv, for at forstå, hvad der sker.
- Forældrenes opmærksomhed på, at være den voksne, der tager ansvaret, så barnet lærer at det ikke altid er i fokus, og kan få sine ønsker opfyldt. Obs på at der er forskel på ønsker og behov.

Vores handlinger:

- Forberedelse af børnene inden samling, hvad kan man forvente, nogle børn har brug for mere forberedelse end andre, specielt når de skal være i en kravsituation og sammen med en større gruppe.
- Lave mindre grupper, som tilgodeser det enkelte barns behov – efter behov
- Refleksion af situationerne på personalemøder, til sparring og fælles forståelse af, hvad vi gør for det enkelte barn. Hvordan hjælper vi det på den bedste måde.
- Tage barnets perspektiv, være nysgerrig på barnet og dets oplevelse af situationen, dette for bedre at kunne forstå hvad der sker og hvordan man bedst kan hjælpe, så barnet føler sig hørt, set og forstået.
- Skal alle børn deltage i samling? Eller skal vi tilbyde noget helt andet som de børn har brug for og som kan udvikle- og udfordre dem til deres nærmeste udviklingszone.
- At de børn der forlader en samling, bliver mødt med interesse og så vidt muligt hjælpes ind igen. Af dem de møder, derfor drøftelserne på personalemødet, så alle ved og forstår, hvordan vi bedst hjælper det enkelte barn videre.
- Hvad er det for et læringsmiljø vi tilbyder? Det vil vi hen over den kommende tid løbende se på, og justere, så det bliver et læringsmiljø for alle, eller så det deles op, så alle på hver deres måde kan deltage.
- Vi har et godt forældresamarbejde, men vi vil se på om vi skal inddrage dem tidligere end vi gør i dag, dette så vi sammen kan hjælpe barnet, når noget bliver svært, og så barnet lærer at mærke sig selv og får redskaber til at regulere sig, når noget bliver svært. Dette skal foregå i et tæt samarbejde med forældrene, så vi sammen gør en indsats.

Praksisfortælling

Niklas på 4 år har en meget svær dag, og det hele omkring ham, er for meget. Jeg tager ham med ind, så vi kan få lidt ro omkring os. Han fortæller, at det hele er svært, og alle omkring ham ødelægger det, han laver. Jeg kan se og mærke på ham, at det vil være svært at vende tilbage til aktiviteten.

Så jeg spørger ham, om han kunne tænke sig at gå en tur med mig og fire andre børn, hvor vi kan se efter insekter. Det siger han ja til. Jeg vælger nogle børn, som jeg ved vil kunne give Niklas en god oplevelse med deres kompetencer indenfor læring, det sociale og alsidige personlig udvikling.

Retningsgivende refleksioner

Det er vigtigt at vi får tilrettelagt læringsmiljøer, der bidrager til og udvikler børn, og børn i udsatte positioner. I praksiseksemplet tilrettelægges en aktivitet, som vi ved Niklas kan, og som kan udvikles videre sammen med de børn, der er valgt til at tage med. Her vil Niklas ikke føle sig udenfor, da han har noget at

bidrage med i aktiviteten. Vi skal som voksne sikre, at alle børn kan inkluderes i de aktiviteter, som tilrettelægges, uanset position i gruppen.

Vi kommer på tur, og det bliver en god og lærerig tur for os alle. Den voksne vælger bevidst, at de skal lede efter insekter, da Niklas har gode kompetencer her, som han vil kunne bidrage med til de andre. Vi var alle lige, og lærte af hinandens kompetencer. Det gjorde at Niklas følte sig som en del af fællesskabet igen.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Svendborg Kommune begynder de kommende skolebørn i forårssfo 1. april. Børnehaven og skolen arbejder tæt sammen om at børnene får en god overgang til forårssfo og efterfølgende bro til skolen. Forårssfo arbejder videre med temaerne i den styrkede pædagogiske læreplan.

I Vester Skerninge børnehus laver vi overleveringssamtaler med skolen, så børnene bliver sendt godt videre. Skolen får derved et godt indblik i det enkelte barns nærmeste udviklingszone, og kan fra start

arbejde ud fra det. Ved børn i særligt udsatte positioner holder vi møde med skolen, sammen med forældre og de tværfaglige samarbejdspartnere, som har været inde over i børnehavetiden.

Efter der er kommet Forårs SFO og børnene starter 1. april, har vi skruet ned for skolegruppen i børnehaven. Dog har vi hele tiden for øje, hvornår de er klar til små opgaver med tal og bogstaver. Vi prøver så vidt muligt at børnene selv kan skrive deres eget navn, inden de skal i Forårs SFO. Der arbejdes ligeledes med børnenes selvhjulpenhed.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I Vester Skerninge børnehus bruger vi nærmiljøet, og vi går til de omkringliggende legepladser. Vi handler i brugsen, og børnene lærer, hvordan man gør, når man er i brugsen. I flere år har vi lavet julepynt til en brugs i nærmiljøet. Her har vi med en lille gruppe børn været i brugsen og pyntet op, med det julepynt som de selv har lavet.

Biblioteket bliver flittigt brugt. Her går vi over og læser bøger, samt låner bøger med hjem. Her deltager vi, når det er muligt, i bibliotekets arrangementer i form af teaterforestillinger mm.

Vi kører ud til det lokale gartneri og køber juletræ, eller hvis vi mangler blomster. Kirken har vi i nogle år besøgt, når der var arrangeret julegudstjeneste for børnehaven.

Vi samarbejder med den lokale folkeskole om praktikpladser for de store klasser. Ligesom vores lokale dagplejere kommer på besøg med deres børn.

Idet vi er flyttet i nye lokaler som ligger på skolen, vil vi i den kommende periode, i samarbejde med skolen, udvikle samarbejdet.

Vi besøger også den nærliggende friskole (Vester Skerninge friskole) vi leger på deres legeplads og laver ligeledes overlevering af de børn som skal starte der.

Første billede er vi på biblioteket andet billede er vi ovre og se hvor er Cirkus er i byen.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Dagtilbuddet kan i den pædagogiske læreplan fx anføre, hvordan det pædagogiske læringsmiljø kan fremme et bedre børnemiljø, fx ved at opdele børnegruppen i mindre grupper.

De seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

De seks pædagogiske læreplanstemaer er i den pædagogiske praksis i samspil med hinanden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling inden for disse to mål?

Praksisfortælling

Julius bliver afleveret af sin far, og de kommer ind til bordet, hvor de andre børn spiser morgenmad. Den voksne i børnehaven hilser "godmorgen Julius". Far spørger, om han vil have morgenmad men Julius ryster på hovedet. Far fortæller Julius, at nu er det tiden at gå. Julius kravler længere op på sin fars arm. Den voksne smiler og siger, "du er ikke klar til morgenmad endnu? Jeg vil gerne hjælpe dig med at sige farvel, skal vi

vinke sammen i vinduet?" Julius kravler endnu højere op. Den voksne ser det, og sætter ord på: "Du holder godt fast i far", og siger spørgende "det er ikke så nemt at sige farvel i dag? Vi kan gå ud til døren og sende far godt afsted." Far svarer, at han gerne vil sendes afsted ved døren. Julius holder stadig fast, og svarer ikke. Den voksne spørger "skal vi ikke lave en aftale om, hvad vi skal lave, når du har fået morgenmad?" og Julius løsner lidt op, og bliver lidt nysgerrig, men har stadig ikke lyst til at svare. Den voksne hvisker til Julius: "Du var jo ved at lave en hemmelighed til far i går, da du blev hentet, skal vi lave den færdig?" og det vil han gerne. Nu kan far række Julius over til den voksne. Julius vinker, og den voksne siger "du klarede det bare, selv om det var rigtig svært i dag!"

Retningsgivende refleksioner

Her bliver Julius mødt med anerkendelse og forståelse. Vigtigheden af at børnene er omgivet af nære og tillidsgivende voksne, samt vigtigheden af, at børnene føler sig respekteret, passet på og værdsat er altafgørende i en relation. Der bliver sat ord på følelser og dermed givet en forståelse for barnet, at *dine følelser er ægte og du er ok, også når noget er svært for dig, vi hjælper dig*. Den voksne viser med ord og handling, at barnet er vigtigt, dette bl.a. ved at bruge barnets navn, samt tage udgangspunkt i barnets perspektiv. Her reageres der på barnets emotionelle og fysiske tilstand, og handles derefter ved italesættelse og imødekommenhed.

Forældre er aktive medspillere, her responderer og overdrager far. Der opnås en tryk relation til den voksne, og en følelse af at "vi klarer den sammen", og barnet inviteres ind i fællesskabet. Den voksne går forrest, og har en plan, så barnet kan være trygt.

Vuggestuen

I alsidig personlig udvikling, arbejder vi med at barnet får skabt gode relationer, at de tror på og kan mærke at andre vil dem. Vi som voksne (først i livet med forældrene, tætte familiemedlemmer mm.) skal være de første gode relationer, når de er på plads, vil barnet kunne tage denne erfaring med ud i livet og begynde at skabe relationer til andre mere perifere. I vuggestuen vil vi når barnet starter være nære voksne, i det barnet tilbringer mange timer her. Det stiller store krav til gode relationer imellem barnet og det pædagogiske personale. Derfra vil det søge videre ud og skabe relationer til de andre børn. Dette vil vi have en skærpet opmærksomhed på, da det er fundamentalt for den videre udvikling generelt.

Her vil vi bl.a. have fokus på:

Barnets evne til at forstå sig selv, hvem er jeg, hvad kan jeg..... at mærke sig selv, er jeg sulten, tørstig sige til og fra. Mærke og reagere på egne grænser.

At turde/mestre at indgå i hverdagen, vi er alle forskellige, og skal på forskelligvis lære at mestre livet. Her arbejder vi med at udfordre nærmeste udviklingszone, så der hele tiden stilles krav og udfordringer, som de mestrer, men som samtidig udfordrer og giver ny læring.

At kunne drage sine egne erfaringer og hele tiden få nye erfaringer- som barnet kan tage med og bruge i andre situationer.

Selvhjulpethed er vigtig i barnets udvikling, at kunne tage vare på sig selv er enormt tilfredsstillende, hvorfor barnet fra helt lille skal inddrages i alt omkring sig selv.

Læringsmiljøer:

Nærværende voksne der tilbyder sig selv i relation med barnet. Hvor den voksne er ansvarlig for relationen, skaber kontakt og tryghed for det enkelte barn og gruppen.

Vi bestræber os på at give og have TID.

Vi vil skabe et miljø, hvor vi guider, anerkender og laver gentagelser, så hverdagen bliver genkendelig, hvilket skaber tryghed og fordrer selvhjulpenhed, idet barnet ved hvad der skal ske og hvad det skal.

Vi går foran, bagved og ved siden af – med afsæt i aktiviteten og hvad det lille barn mestrer og har brug for.

Vi er som voksne til rådighed og tilbyder os i barnets liv, hvor vi på barnets niveau følger barnets spor.

Vi er opmærksomme på, at hver gang vi gør noget for børnene, som de selv kunne have gjort, fratager vi dem muligheden for at erfare og udvikle sig

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling inden for disse to mål?

Praksisfortælling

Ella og Ditte på 5 år laver en motorikbane.

De spørger de andre børn omkring sig, om de vil være med, og flere svarer ja. Tilbage står en Ludvig på 5 år. Han kigger meget interesseret på det hele, men går ikke derhen. Ella ser på ham, og spørger ham igen, om ikke han vil være med. Ludvig siger nej, fordi han ikke kan finde ud af det. Ditte viser ham med det samme, hvordan han både går op på en bobble, hvordan han går videre fra den ene til den anden, og hvordan han gør, når der kommer en forhindring. Han prøver at gøre efter, og bliver vildt glad, da det går op for ham, at han faktisk godt kan finde ud af det, og siger; "det var da nemt".

Meget hurtigt ser Ludvig, at en ny pige står og vakler lidt. Han spørger med det samme, om han skal

hjælpe hende, og vise hvordan man gør. Efter Ludvig har hjulpet pigen, stiller han sig op og spørger ud i rummet, om der er andre, der har brug for hjælp.

Retningsgivende refleksioner

Ludvig, der har svært ved at komme ind i legen, får her rigtig fin hjælp af de to piger. Han får ikke bare hjælp til at se, hvad legen går ud på, men lærer, hvordan man tilbyder sin hjælp overfor andre. Dette ses ved at han selv går over for at tilbyde at hjælpe den nye pige, ligesom han stiller sin hjælp til rådighed overfor de andre. Han får lige et boost af selvtillid, da han opdager, at han faktisk er rigtig god til det.

Ditte udviser stor empati, og hendes veludviklede sociale kompetence, sætter en kædereaktion i gang. Ludvig tilbydes hjælp og tager imod den med udstrakte hånd. Dette fører ham til nærmeste udviklingszone på to områder. Ludvig oplever at han rent faktisk mestrer, og får dermed et løft af selvtilliden. Han oplever også, at de andre gerne vil have ham med, hvilket styrker selvværdet, at være en del af et fællesskab. Hans erfaring styrker hans empati og sociale handlekompetence til at give et tredje barn det samme løft. Børnene viser at de forstår værdien i det enkelte menneske, at vi har brug for hinanden og ikke mindst fællesskabet.

Vuggestuen

Børn skal fra de er helt små tilbydes at indgå i et fællesskab. Når de starter i vuggestuen skulle de første frø være sat – vi skal så bygge videre på disse, så de i en større sammenhæng lærer at indgå i relationer til flere både voksne og børn. Deres evne til at være empatiske er en vigtig faktor i den sociale udvikling. At kunne mærke sig selv, se på andre, mærke hvad der sker i fællesskabet, ovre i andre mennesker – alt dette skal stimuleres og der skal tilbydes læringsmiljøer hvor det naturligt sker.

Børnene skal lære handlemuligheder i sociale fællesskaber, hvad sker der? Hvad kan jeg gøre? Når jeg gør det, hvad sker der så?.....

Der skal være plads til den enkelte, som de er, der skal være plads til andre, man skal kunne give og tage, vente på tur.

Alle børn skal føle sig betydningsfulde i fællesskabet/ at høre til – være en del af.

Nære relationer/venskaber skal bygges op, så de bliver ligeværdige og betydningsfulde.

Læringsmiljøer:

Større og mindre læringsmiljøer – der hele tiden understøtter det enkelte barn og gruppens læring.

Hjælpe barnet med at sætte ord på følelser og behov, spejle hvad der sker for barnet og hvad der er på spil ved de andre børn i fællesskabet. Guide i handlinger, så barnet får nye handlemuligheder.

Den voksne vil i alle sammenhænge være rollemodeller som positionerer sig i forhold til, hvad barnet har brug for at støtte og guidning. De viser hvad man gør og hvordan, men de gør ikke tingene for barnet.

Vi vil vægte at børnene i videst muligt omfang inddrages i hverdagssituationer/rutiner – dette giver børn en følelse af at bidrage til fællesskabet.

Børnene inddrages i små beslutninger, så de får en følelse af medbestemmelse.

Vi vil skabe gode og trygge spisesituationer, hvor det er børnenes perspektiv vi tar og følger.

LEG er den vigtigste faktor i vores arbejde, hvorfor vi som voksne vil deltage i legen, vi vil være dem som hele tiden sørger for at legen udvikles. Det betyder at I vil se os på gulvet i leg med børnene.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog inden for disse to mål?

Den 1. august 2016 blev det politisk besluttet, at alle 3 årige skal sprogvurderes. Afhængigt af resultatet arbejdes der, ud over den generelle sprogindsats, med sproglige handleplaner for at styrke barnets sprog yderligere.

Praksisfortælling

Mange spisesituationer starter med, at der fortælles et eventyr.

En dag til madpakker bliver "De Tre bukkebruse" fortalt højt. Dagen efter er det igen "De tre Bukkebruse" - denne gang har den voksne klædt sig ud, og spiller alle fire roller i eventyret. Børnene lytter, og har en fest. Der bliver grint, og glæden ved bordet er høj.

"En gang mere" siger børnene, så den voksne starter op forfra. Når der er tale-tekst, bryder børnene ind som bukkebruse og trolden. Børnene sprænger ud på gulvet, og agerer som deres roller, ændrede stemmer, stemmeleje og kropsholdninger.

På et tidspunkt siger den ene trold: *"Hvem er det, som tramper på min bro,"* og svaret var: *"Det er en ko."* Vi bryder alle ud i vild latter, og derefter går legen over i at inkludere rim og remser.

Vores nye pige på 3 år sidder med store øjne, og iagttager det hele. Jeg kan se, at hendes ansigt hurtigt bliver et stort smil, og hendes krop begynder at bevæge sig. Hun holder nøje øje med, hvordan de andre agerer i dette spil. Med hendes ansigtsudtryk og krop kan jeg se, hvornår hun er klar til at være med i legen. Jeg byder hende en hånd for at komme ud og deltage. Hun springer lige ud i det, og er med.

Retningsgivende refleksioner

Her ser vi hvordan pædagogen via en historie, som læses og spilles, formår at inddrage børnene og justere sig, så børnene støttes, der hvor de er (foran, ved siden af og bagved). Der er sproglig genkendelse for børnene, når bukkebruse bliver fremført af flere omgange. Mange børn har brug for genkendelse og forudsigelighed, og det får børnene tydeligvis her.

De får roller, taler med og bruger både verbal og nonverbal kommunikation, når de leger legen. Der er rytme og følelser, de lærer om forskelligheden i sproget, hvordan lyder det, når man er bange eller vred. Kommunikation er mere og andet end det talte sprog. Når trolden er vred vises det med store armbevægelser, og når geden er bange, trækker den sig ind mod sig selv. Den læring kan bruges når de er i leg, og skal udtrykke sig, men også når de læser hinandens signaler.

Samtidig bliver alle inddraget i legen. Der er plads til alle uanset, hvordan de hver især agerede i den rolle, som de selv tog på sig. Alle var en del af fællesskabet. Der var ligeværd, forståelse og indlevelse i den fælles leg.

Vuggestuen:

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer, dette sammen med forældrene, andre børn og de nære voksne i vuggestuen.

Sproget handler om både det nonverbale, forståelsen og det talte sprog. I det nonverbale lærer børnene at læse og forstå, hvad de selv og andre siger med deres mimik og handlinger.

Læringsmiljø:

Vi tænker sproget ind i alle hverdagsrutiner, hvor vi sætter ord på det vi gør og det som barnet gør. Dette gøres ved at vi lytter, fortæller, stiller spørgsmål og "bare sætter ord på".

Vi er opmærksomme på vores kropssprog og mimik, vores kropssprog skal hænge sammen med det vi siger og vores mimik skal være tydelig.

Øjenkontakten er altid vigtig når vi kommunikerer med børnene, derfor vil vi som udgangspunkt være i øjenhøjde med dem, når vi taler med dem.

Vi viser vejen for dialog og taler, venter på tur, de svarer og vi taler igen.

Vi vil lave læringsmiljøer hvor følgende indgår:

Rim og remser – sanglege- bevægelse og rytme

Rollelege

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse inden for disse to mål?

Aktive børn i dagtilbud – sundere, glattere og klogere børn! Er igangsat af Svendborg Kommune for at give børnene endnu mere leg, bevægelse og motorisk udvikling. Alle medarbejdere er uddannede i Aktive Børn i dagtilbud og husene og dagplejegrupperne er certificeret til at være GazelleBørnehus eller GazelleDagpleje, som er defineret som et sted, hvor der er særligt fokus på fysisk aktivitet som pædagogisk redskab.

Praksisfortælling

Det er hedebløge, og vi fylder to badebassin med koldt vand, for at lave vandlege. Viggo på 5 år har svært ved sansning, og dette arbejder vi derfor stille på, så aktiviteter med sansning bliver gode oplevelser for ham.

Vi er meget opmærksomme på Viggo. Vi ser, at han er nysgerrig på vandet, og derfor spørger vi ham, om han vil prøve at mærke vandet med fødderne. Han ryster på hovedet, og nu tilbyder vi ham, at vi kan holde i hånden i mens, han står i vandet. Han smiler forsigtigt, og går med på idéen. Viggo stråler, og det er tydeligt, det er en succes. Vi taler meget om vandet med Viggo, og han bliver tilbudt at sætte sig i vandet, sammen med en voksen. Vi er som voksne meget anerkendende overfor Viggo, og han får selv lov til at sige til og fra. Han vil gerne sidde i vandet, og det er tydeligt, at han er tryk ved det, så længe vi som voksne er hos ham og støtter ham. Til sidst sidder Viggo i badebassinet, sammen med flere andre børn. Han fjoller, leger og griner.

Retningsgivende refleksioner

Viggo har været med i en aktivitet, der var fuld af sansning. Han har mærket vandet først med fødderne, dernæst med hele kroppen. Han har gennem aktiviteten været en del af et børnefællesskab, hvor de alle kastede vand på hinanden, fjollede og legede. Viggo fik overvundet en frygt for følelsen af vand på sin krop, hvilket skabte succes. Hans taktilsans blev stimuleret, og han fik udforsket vandet og fik kendskab til og tryk ved kroppens reaktion.

Vuggestuen:

Børn erfarer verden gennem kroppen, de skal derfor støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke, sanse og passe på kroppen. Igennem både ro og bevægelse lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Det er igennem kroppens sansesystem, vi erfarer, skaber kognitiv udvikling og følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen.

Det er vigtigt at børnene lærer at mærke, hvad de kan og hvor de skal passe på. De skal lære, hvad kroppen kan og hvordan de kan bruge den.

Læringsmiljø:

Skabe læringsmiljøer, der både fysisk og mentalt understøtter krop, sanser og bevægelse. Her vil vi se på indretningen og de voksnes positionering i rummet.

Vi vil gennem sanser, leg og bevægelse skabe glæde og lyst til at udforske kroppens formåen.

Dette både i form af oplevelser og aktiviteter der understøtter læring af grov, finmotorik, og de forskellige sanser.

Sansestimulering vil være en vigtig del af vores hverdag, hvor børnene mærker sig selv

Lege med sansestimulering – muskel/led sans (registrerer hvad der sker inde i kroppen), labyrintsansen (hvor befinder vi os) og de indre sanser.

Udforske og udfordre børnenes motorik.

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at

opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science inden for disse to mål?

Praksisfortælling

Vi skal lave snobrød. Jeg forbereder børnene på, hvad vi skal. Vi taler om, hvad vi skal bruge for at kunne lave snobrød. Vi får hurtigt lavet nogle hold, nogle børn finder lange grene, som snittes, så de er klar til dej, andre hjælper med at røre dejen sammen, de sidste hjælper med at tænde bålet. Da bålet er i gang sidder vi alle sammen rundt om det, og skal i gang med at lave snobrødene.

Det er meget spændende for børnene. Nogle har ikke prøvet det før, og andre ved lige, hvordan det skal gøres. Fordi hvad sker der med dejen, når den kommer for tæt på gløderne, og bliver brødet nogensinde færdigt, når det ikke får varme nok?

Da vi alle er færdige med at lave snobrød, prøver vi at putte nogle gamle gran grene på bålet. Det lyder sjovt, knitrer og sprutter let, når nålene brænder. Da bålet skal slukkes får alle, der har lyst, lov til at hente deres drikkedunk, og med god afstand sprøjte vand på bålet. Fordi hvad sker der når vand og ild mødes? Der kom store røgskyer, og børnene havde en fest med det, og fandt hurtigt ud af, hvordan deres drikkedunk kunne sprøjte længst.

Retningsgivende refleksioner

De voksne forbereder, og inddrager børnene i processen. Der støttes verbalt og visuelt. Der er flere processor i gang for børnene, og dette gør, at børnene kan følge med i, hvornår den pågældende ting skal gøres, f.eks. lave dej, snitte grene, bål, og hvordan disse skal gøres. Dette medvirker ikke kun til læring, men også til dannelse, da børnene er med i alle processerne. Der bliver skabt dialoger, nysgerrighed og børnefællesskaber, hvilket medvirker til børnenes trivsel, gåpåmod, engagement og fordybelse.

Der skal findes brænde frem og et bål skal bygges rigtigt op. Der skal nu findes små tørre kviste, for at få godt gang i bålet. Hvordan tænder man op uden at brænde sig?

Naturen er det perfekte rum for fordybelse og fællesskab. Her mærker børn glæden ved at bruge deres kroppe og sanser. Børnene undersøger, hvad der sker, hvis brødet kommer for tæt på bålet. Hvor længe skal et snobrød have, inden det er klar? En erfaring som de altid vil huske.

Børnenes idé med at slukke bålet med deres drikkedunke bliver grebet, og børnene kan få en erfaring gennem årsag, virkning og sammenhæng. Hvad sker der, når vand rammer ild og hvilke lyd giver det? Hvorfor begynder det at ryge, og hvor skal man flytte sig hen, så man ikke får det hele direkte ind i ansigtet?

Børnene får lov til at være nysgerrige og eksperimenterende i de mange forskellige processer Science i god stemning og fællesskab.

Vuggestuen:

Vi vil give børnene lyst til at undersøge og udforske naturen, skab en nysgerrighed på hvad man kan bruge naturen til.

Give konkrete erfaringer med naturen, og vise hvordan man passer på den.

Vi vil i det små fortælle om dyrene, undersøge, hvordan de lever, i det hele taget gå på opdagelse.

Vi skal lære om årstiderne.

Læringsmiljø:

Vi skal være rollemodeller i naturen

Tilbyde forskellige miljøer og eksperimentere og lave sjove forsøg.

Røre, smage, dufte og lytte

Sanse og leve sig ind i det

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab inden for disse to mål?

Musik til SVEND – musik i dagtilbud. Svendborg byråd har fra 1. januar 2016 valgt at alle børn i 0-5 års alderen tilbydes musik i Svendborgs dagtilbud. Musik styrker børns kreative udvikling, deres sproglige, motoriske og sociale færdigheder. Derudover er musik sjov og glæde, og har, som vi alle ved, en kæmpe værdi i sig selv. Vi får undervisning her fra august 2022 og 8 gange til hver gruppe.

Praksisfortælling

Det er formiddag, og der er tryk på i huset. Efter samling, har jeg besluttet, at lave påskeæg/påskeyllinger af flamingo-æg. Jeg vælger aktivt, og vælger bevidst de første børn til aktiviteten, fem drenge og to piger. Den ene dreng vil til at starte med ikke være med, og han spørger "hvordan han skal" – hertil svarer jeg, "at jeg bare godt kan lide at være sammen med ham," og straks er han med på ideen om påskeæg. En anden dreng har svært ved at komme i gang. Han bliver nervøs, og trækker sig tilbage. Jeg sætter mig på huk ved siden af ham, og spørger om han ville prøve at sidde oppe ved bordet, mens jeg forsikrer ham, at jeg er ved siden af ham, under hele aktiviteten, hvis det var for svært, så kan han få hjælp eller stoppe. Den idé er han med på, men lige som han får malertøjet på, har han ikke behov for yderligere hjælp, og hans øjne stråler samtidig med, at hans selvværd vokser enormt.

Alle børn får et æg, en pensel og maling. De er både meget engagerede og fordybet, nogle af børnene kan samtidig koncentrere sig om, at være i en dialog. Her taler vi om påsken, og vores kultur og traditioner med påskeæg, påskehare m.m.

Børnene bruger lang tid på at male, og jeg tager mig selv i, at blive glad og overrasket over, at samtlige børn er fastholdt i koncentration og engagement i lang tid.

Retningsgivende refleksioner

I en så enkel aktivitet, sker der meget hos børnene, som understøtter læreplanstemaet. Børnene får lov til at udfolde sig og udtrykke sig kreativt, mens de indgår i et ligeværdigt fællesskab. Et barn får at vide, at det er rart at være sammen med, og det giver selvværdet et løft, hvilket gør, at han vælger at takke ja til fællesskabet, og med en succes til følge.

Vi har løbende dialoger om de andres påskeæg, og taler herunder blandt andet om, at man må male det som man gerne vil, og at alles påskeæg er flotte! Vi har et fælles tredje.

Børnene lærer om normer, traditioner og værdier, eftersom vi taler om selve påsken. Børnene skaber løbende i aktiviteten, nysgerrige dialoger med hinanden ved bl.a. at spørge "hvordan fik du den farve?" og de er nysgerrige på hinanden, og de er meget eksperimenterende. Dette smittede af på de andre børn, og kreativiteten og fantasien blev stimuleret ved, at de andre børn også ville blande farver, og se hvad resultatet ville blive.

Udover det får de brugt deres taktilsans i form af pensler og maling mm. Følingen ved den bløde eller hårde pensel, og socialiseringen i malingen som kan blandes, og får en helt ny farve.

Vuggestuen:

Sanserne aktiveres i æstetiske processer, man kan eks. mærke musikken i kroppen, når man

mærker solens stråler, eller vinden på kinderne. Det har derfor en positiv betydning for den følelsesmæssige og kognitive udvikling

Når vi arbejder med kultur, arbejder vi med vores værdier, traditioner og ikke mindst normer, det er vigtig læring for børn fra de er helt små. Her er fællesskabet en vigtig faktor, som vil fylde meget i vores vuggestue. Hvordan er vi sammen, hvordan kan jeg være mig i den store sammenhæng og hvordan kan du være dig.

Vi vil arbejde med kendskab til traditioner, dyrke mangfoldigheden og på forskellig vis udtrykke os kreativt. Meget vil foregå i naturen hvor der er mange æstetiske muligheder.

I det kreative vil vi præsentere forskellige materialer, vi vil sanse i naturen og boltre os i sand og vand. Vi vil kigge op på himlen og se skyerne flyve over himlen.

Evalueringskultur

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

I Svendborg Kommune lægges der vægt på at skabe en evalueringskultur, som er relevant for praksis. Evalueringspraksissen i hverdagen afspejles ved brug af forskellige evalueringsredskaber- og former, som sker løbende og sætter lys på de små ting i hverdagen i form af selvrefleksion og justering af handling – både hos den enkelte og i professionelle læringsfællesskaber – sammen med interne og eksterne samarbejdspartnere.

Vi arbejder meget med kommunikation, hvor vi øver os på sparring af egen og hinandens praksis. Derved kan vi bruge hinanden til at udvikle os selv, og derved ligeledes vores læringsmiljøer.

Vi tager afsæt i, at vi som personale er læringsmiljøet, og det er derfor yderst vigtigt, at vi tør se på os selv, både når det lykkedes, og når noget skal justeres.

Vi er observerende på de fysiske læringsmiljøer og justerer/ændrer dem, så de hele tiden indbyder til læring og udvikling. Her inddrager vi børnene i det omfang at det giver mening. Det er vigtigt, at vi har øje for barnets perspektiv.

Vi spørger og inddrager forældrene, og er i løbende dialog om deres barns udvikling. Som metode til forældresamtaler bruger vi vækstmodellen.

Vækstmodellen bruges ligeledes som evalueringsredskab, når vi skal se på læringsmiljøer og pædagogik.

Efter vores sidste evaluering, vil vi i den kommende have et større fokus på at inddrage barneperspektivet – hvad fortæller børnene med det de siger og gør. Samt praksisfortællinger fortalt af børnene.

Hvordan dokumenterer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I Svendborg Kommune lægges der vægt på at bruge forskellige tilgange og metoder, der løbende kan dokumentere arbejdet og sammenhængen.

Vi har A3 plancher med de 6 læreplanstemaer hængende i gangen. Personalet skriver løbende på disse, her beskrives aktiviteten samt børnenes læring. Forældrene kan læse disse plancher og derved følge med i arbejdet med læreplanstemaerne, og samtidig se hvilken læring børnene får mulighed for. Plancherne kan ligeledes indeholde små praksisfortællinger.

Vi vil på personalemøderne reflektere og justere vores praksis ifht. Det pædagogiske grundlag.

Vi tager situationsbilleder, og vil øve os i at skrive en lille tekst under billederne.

Som udgangspunkt skriver vi ugebrev, med små praksisfortællinger.

Efter vores sidste evaluering, vil vi i den kommende have et større fokus på at inddrage barneperspektivet – hvad fortæller børnene med det de siger og gør. Samt praksisfortællinger fortalt af børnene.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hver andet år?

Arbejdet med at beskrive en fælles tilgang til evaluering af den pædagogiske læreplan vil blive sat i proces i efteråret 2020 startende med halv lederdag d. 27. oktober 2020, hvor den samlede ledelse på dagtilbudsområdet arbejder med, hvordan vi foretager evaluering mindst hvert andet år i kommunale og selvejende dagtilbud i Svendborg Kommune

